DOORLEREN EN DOORONTWIKKELEN VAN MENSEN MET EEN LICHT VERSTANDELIJKE BEPERKING

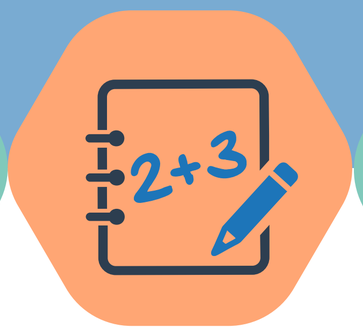
ONDERZOEK NAAR ERVARINGEN, BELEMMERINGEN EN KANSEN

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport heeft Regioplan gevraagd een onderzoek te doen dat inzicht geeft in de (door)ontwikkelmogelijkheden van jongeren met een licht verstandelijke beperking (LVB) afkomstig uit het praktijkonderwijs (pro) en voortgezet speciaal onderwijs (vso). Dit deden we vanuit het perspectief van de jongeren en betrokkenen professionals in drie voorbeeldregio's. In totaal spraken we 8 jongeren en 20 professionals om zicht te krijgen op belemmeringen en successen in de (door)ontwikkeling van jongeren met een LVB.

Uit diverse onderzoeken komt naar voren dat mensen met een LVB niet voldoende mogelijkheden hebben om zich door te ontwikkelen in onderwijs, dagbesteding of werk. Betrokken partijen bij de Toekomstagenda hebben daarom behoefte aan meer inzicht in de drempels en knelpunten die mensen met een LVB belemmeren om zich door te ontwikkelen.

REGIOPLAN
PARTNER VOOR MAATSCHAPPELIJKE IMPACT

WAT IS ER (WETTELIJK) GEREGELD?

ONDERWIJS

Wet Voortgezet Onderwijs, Wet op de Expertisecentra, Wet educatie en beroep, Passend Onderwijs, Regionale Meld en Coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten

ONDERSTEUNING & HULP

Wet publieke gezondheid, Zorgverzekeringswet, Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet (verlengde jeugdhulp), Wet langdurige zorg

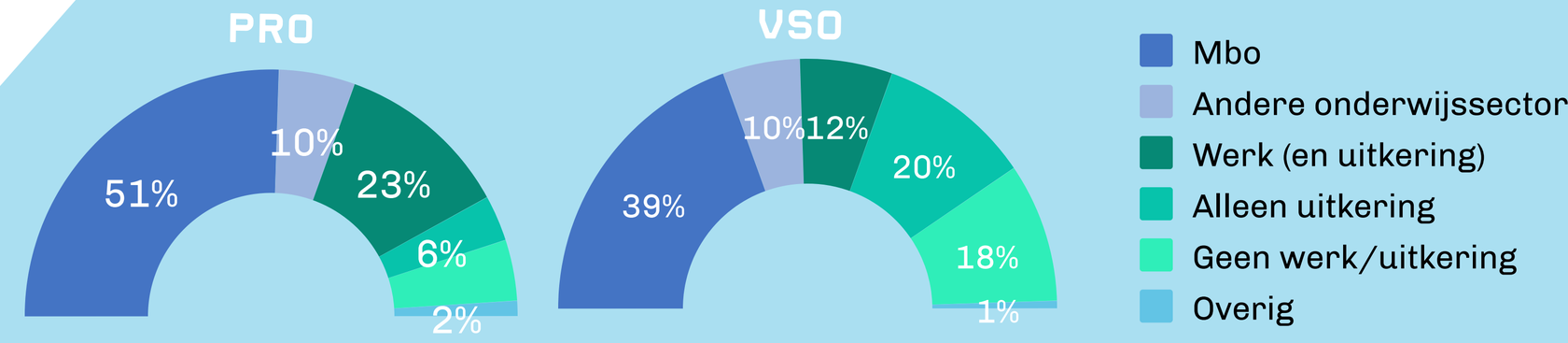
WERK & INKOMEN

Burgerlijk Wetboek, Participatiewet, Wet arbeidsongeschikt-heidsvoorziening jonggehandicapten, Wet minimumloon, Wet Studiefinanciering

WONEN

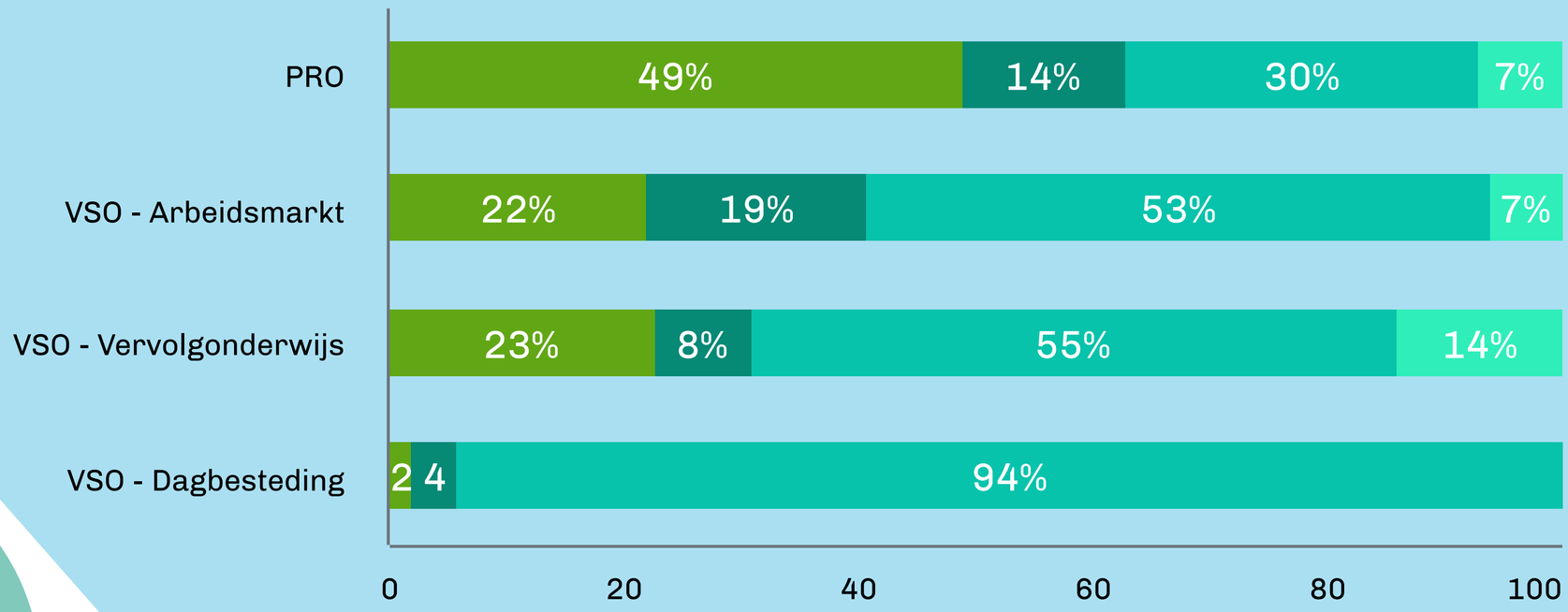
Wet maatschappelijke ondersteuning (begeleiding bij wonen)

DOORSTROOM, UITSTROOM EN ARBEIDSMARKTPOSITIE (2020) VAN PRO-/VSO-VERLATERS UIT SCHOOLJAAR 2019/'20

BRON: CBS (STATLINE, 2020)

ARBEIDSMARKTPOSITIE (2020) PRO-/VSO-VERLATERS 5 JAAR NA UITSTROOM

BRON: CBS (STATLINE, 2020)

BELEMMERINGEN

VERVOLGONDERWIJS

De toepassing van passend onderwijs door mbo-instellingen sluit nog niet altijd goed aan bij de ondersteuningsbehoefte van jongeren met een LVB.

Dit geldt zowel voor de aanwezige kennis en expertise binnen het ondersteuningsteam, als de mate waarin met externen wordt samengewerkt om een passend onderwijszorgaanbod te realiseren (sluitende aanpak). De opzet en faciliteiten van het mbo zijn niet altijd inclusief om jongeren met een LVB, die gebaat zijn bij kleinschaligheid en structuur, het onderwijs te bieden dat het beste bij hun behoeften past.

(BESCHUT)WERK

Werkgevers zien niet altijd de potentie van jongeren met een LVB.

Werkgevers nemen regelmatig aan dat jongeren met een LVB niet veel 'aankunnen'. De focus ligt daarom eerder op het behoud van werk dan op doorontwikkeling. Daarnaast zijn werkgevers niet altijd op de hoogte van de financierings- en ondersteuningsmogelijkheden wanneer ze jongeren met een LVB in dienst nemen.

DAGBESTEDING

De invulling van de dagbestedingstrajecten is niet altijd gericht op (gedeeltelijke) (door)ontwikkeling uit de trajecten

Dit heeft onder andere te maken met de complexiteit van het financieringssysteem en negatieve financiële prikkels die gepaard gaan met uitstroom uit de dagbestedingsplek (beschut werk kan bijvoorbeeld niet gefinancierd worden vanuit een indicatie voor Wlz-zorg). Daarnaast kan het wegvallen van de uitkering na uitstroom belemmerend werken voor jongeren, zij verliezen hierdoor financiële zekerheid.

VOORBEELDREGIO'S

JONGERENLOKET ZAANDAM

Heeft een **integrale manier** van werken (gebundelde budgetten) waardoor **alle** jongeren tot 27 jaar terecht kunnen bij één organisatie, namelijk het Jongerenloket.

PLURYN NIJMEGEN

Uitgangspunt is dat cliënten de **regie** houden over hun **eigen leven**. Bij Pluryn kunnen ze terecht voor het realiseren van de juiste woon-, leer- en/of werkplek

COMBINATIE-FUNCTIONARISSEN ARNHEM

De combinatie-functionaris zorgt voor een **naadloze aansluiting** tussen vervolgonderwijs en werk voor jongeren uit het pro/vso. De begeleiding begint op pro/vso en gaat door na uitstroom.

MOGELIJKHEDEN VOOR VERBETERING

STRUCTURELE AANWEZIGHEID VAN EEN GIDS

Het bieden van structurele begeleiding voor jongeren met een LVB op alle leef-domeinen is vrijwel voorwaardelijk om het ontwikkelproces te borgen.

In de sluitende aanpak rondom kwetsbare jongeren (bijvoorbeeld als het gaat om de vsv-aanpak) zouden regio's kunnen na-denken over het mogelijk maken van een doorlopende begeleidingslijn (door één vaste persoon), idealiter vanuit het pro/vso.

GEMEENTELIJK BELEID EN TOEGANG TOT VOORZIENINGEN

Vanuit de vraaggerichte benadering is het noodzakelijk om per jongere te bekijken wat er nodig is om maatwerk te bieden (passend aanbod).

Het is dan minder wenselijk om de voorzieningen en hulp te formaliseren met indicaties en beschikkingen omdat dit de ruimte voor maatwerk beperkt. Een goede samenwerking tussen verschillende onderdelen van gemeenten is wenselijk (bijv. gecombineerde budgetten)

PROFESSIONALISERING

Zorg dragen dat er op uitstroomlocaties (vervolgonderwijs, dagbestedingsplek en arbeidsplek) voldoende kennis en expertise aanwezig is zodat beter ingespeeld kan worden op de ondersteuningsbehoefte van jongeren met een LVB.

Er zijn veel handreikingen en instrumenten ontwikkeld om professionals te helpen LVB te signaleren en aangepaste begeleiding te bieden. Om te beginnen zou dergelijke kennis beter ontsloten kunnen worden in de reguliere routes.

Duysak, S., Raaijmakers, N., Witvliet, M., & Van der Veen, T. (2022) Doorleren en doorontwikkeling van mensen met een LVB

MEER WETEN? KIJK OP REGIOPLAN.NL